

Kvalifikāciju savstarpējā atzīšana

Akadēmiskā atzīšana

Prof. A. Rauhvargers,
Rektoru padomes ģenerālsekretārs
telefons 7034338

Raiņa bulvārī 19, 141 istaba (Rektoru padomes sekretariāts)

Atzīšana

iestāžu un
programmu

individuālu
kvalifikāciju

starptautiska

nacionāla

nacionāla

starptautiska

“...citizens can effectively
use their qualifications
throughout the EHEA”

Kvalifikācija ir sugasvārds

Kvalifikācijas var būt

- diplomu,
- grādi,
- atestāti,
- sertifikāti,
- apliecības,
- utt.

Vai Rēzeknes augstskolas diplomu ir atzīti Eiropā (pasaulē) ?

jautājums ir nepareizs pēc būtības, jo:

- 1) nav kolektīvas atzīšanas, katru diplomu skata individuāli,
- 2) nav “atzīšanas Eiropā (pasaulē)”, ir atzīšana konkrētā valstī;
- 3) nav “atzīšanas vispār”, atzīšana ir saistīta ar konkrētu mērķi, kam tā tiek prasīta

Kvalifikāciju atzīšana

- akadēmiskā atzīšana
- profesionālā atzīšana
  - reglamentētās profesijās
  - pārējai darba tirgus daļai

Gan procedūras, gan iznākums ir atkarīgs no mērķa, kādam atzīšana tiek pieprasīta.

**Akadēmiskā atzīšana
(turpmākām studijām)**

**Profesionālā atzīšana
(nodarbinātības nolūkiem)**

Regulē :

- starptautiskas konvencijas
- līgumi valstu starpā,
- sadarbības programmas

Regulē :

- nacionālā likumdošana,
- ES direktīvas
- starpt. profes. asociāciju dokumenti

Novērtēšanu veic:

- diplomatzīšanas centri (ENIC/NARIC),
- augstskolas

Novērtēšanu veic:

- diplomatzīšanas centri,
- darba devēji,
- valsts iestādes
- profesionālās organizācijas

Lēmumu pieņem:

- augstskolas
- valsts diplomatzīšanas iestādes (atsevišķās valstīs)

Lēmumu pieņem:

- darba devēji (nereglamentētās profesijās)
- profes. organizācijas vai valsts iestādes (reglamentētās prof.)

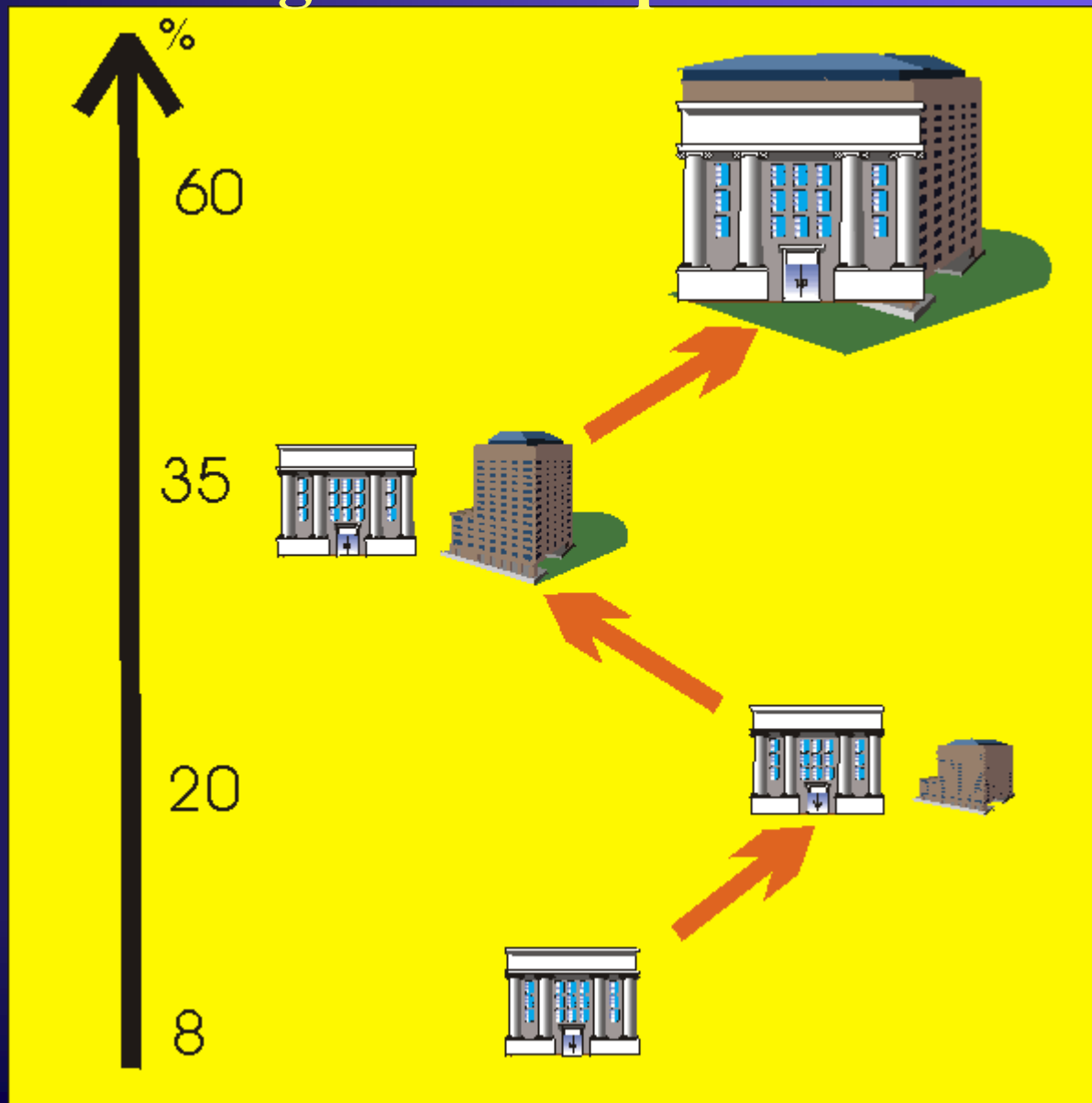
Jautājumi, uz ko jārod atbilde diplomatzinējam:

- *Akadēmiskā atzīšana* - vai pretendents ir spējīgs turpināt studijas izvēlētajā virzienā un līmenī?
- *Profesionālā atzīšana* - vai pretendenta zināšanas un prasmes ir pietiekamas, lai uzņemošajā valstī darbotos attiecīgajā profesijā?

Ir iespējams, ka viena un tā pati kvalifikācija vienā un tajā pašā valstī tiek atzīta vienam no šiem nolūkiem, taču netiek atzīta (vai netiek pilnībā atzīta) otram.

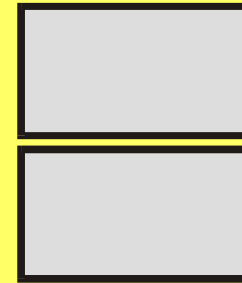
Akadēmiskā un profesionālā augstākā izglītība Eiropā

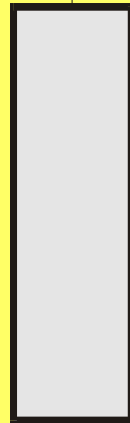
Izglītības sistēmu tipi

**Vienslāņa
doktora grādu
sistēma**

**Divslāņu
doktora grādu
sistēma**

Uzņemšana doktora studijās

**Vienslāņa
unitāra
sistēma**

**Vienslāņa
bināra
sistēma**

**Divslāņu
unitāra
sistēma**

**Divslāņu
bināra
sistēma**

Eiropas padomes un UNESCO kopīgā Lisabonas diplomatzīšanas konvencija

konvencija ir par kvalifikāciju akadēmisko atzīšanu
aptver

- augstākās izglītības kvalifikācijas un
- tās kvalifikācijas, kas ļauj iestāties augstskolā.

parakstījušas – 42 valstis – ģeogrāfiskā Eiropa, ASV,
Kanāda, Izraēla, Austrālija, dažas bij. PSRS republikas
ratificējušas - 28 valstis

Eiropas padomes un UNESCO kopīgā Lisabonas diplomatzīšanas konvencija

Jaunie principi

- pretendentam ir tiesības uz sava diploma izvērtēšanu ārvalstīs,
- no *ekvivalences* uz *atzīšanu*,
- atzīst vienāda *līmeņa* kvalifikācijas, nemeklējot pilnu sakritību,
- atzīšana balstās uz valstu savstarpēju uzticēšanos.

Eiropas padomes un UNESCO kopīgā Lisabonas diplomatzīšanas konvencija

Valstu savstarpējo uzticēšanos nodrošina:

- informācijas sniegšana par kvalifikācijām (ENIC tīkls, Diploma pielikums)
- kvalitātē saknota augstskolu un to izsniegto diplomu valstiskā atzīšana savā valstī

Atzīšana Lisabonas konvencijas ietvaros

Priekšnosacījumi

- kvalifikācijai ir jāpieder kādas valsts nacionālajai augstākās izglītības sistēmai
- tai jābūt šajā sistēmā atzītai

Atzīšana

- atzīst vienāda *līmeņa* kvalifikācijas,
- ja nav *būtisku atšķirību*

ja diplomatzīšanas iestāde norāda uz būtiskām atšķirībām, tās pienākums ir šīs atšķirības pierādīt

Būtiskās atšķirības var būt:

- studiju slodzes kopapjomā (studiju ilgumā),
- studiju saturā,
ieskaitot konkrētu priekšmetu pārāk lielu vai pārāk mazu klātbūtni studiju slodzē
- studiju nolūkā (programmas mērķos),
- studiju rezultātos un iegūstamajās kompetencēs,
- programmas kvalitātē

Eiropas padomes un UNESCO ENIC tīkls

- katra Puse nodibina un uztur nacionālo diplomatzīšanas un informācijas centru un
- šie centri veido Eiropas ENIC tīklu.

ENIC tīkls

- konstatē steidzami risināmas problēmas atzīšanas jomā.
- veic izpēti un sagatavo Konvenciju papildinošu starptautisku dokumentu projektus.
- ENIC centri kalpo plašam ieinteresēto pušu lokam, ieskaitot valdības, savas valsts un ārvalstu augstskolas, darba devējus, savas valsts un ārvalstu personas.

Eiropas savienības NARIC tīkls

- ES, EEA un kandidātvalstu diplomatzīšanas centri vienlaicīgi ldarbojas ES NARIC tīklā.
- NARIC centriem ir īpašas funkcijas ES kontekstā, kā piemēram, atzīšanas aspektu nodrošināšanas Socrates programmas ietvaros, atbalsts ECTS un tās tālāka izplatīšana.
- NARIC centri kalpo arī kā kontaktpunkti, kuros iedzīvotāji var saņemt konsultācijas par ES direktīvām reglamentēto profesiju jomā.

Diplomatzišanas centru loma akadēmiskajā atzīšanā.

- Vairumā valstu :
sniegt padomus augstskolām, kurām
diplomatzišanā ir lēmēja tiesības.
- ENIC/NARIC centri
- noskaidro izglītības dokumentu autentiskumu,
- konstatē, vai mācību iestāde /programma savā
valstī ir atzīta.
- konstatē izskatāmās kvalifikācijas vietu un lomu
valstī, kurā kvalifikācija ir izsniegta,
- novērtē, vai kvalifikācija ir derīga tiem nolūkiem,
kuriem ir pieprasīta tās atzīšana.

Diplomatzišanas centru loma profesionālajā atzīšanā

sniedz padomus:

- kompetentajām iestādēm reglamentētajās profesijās,
- darba devējiem,

konsultē

- ārvalstu speciālistus un
- tos, kas dodas uz ārzemēm strādāt

Lisabonas konvenciju papildinošie juridiskie dokumenti

Rekomendācijas diplomatzīšanas kritērijiem un Procedūrām,

pieņemtas Rīgā, 2001. gada 6. jūnijā

*Mērķis –nodrošināt, lai visā Eiropā diplomatzīšanas kritēriji
un procedūras būtu vienoti*

RKP nosaka virkni vispārīgu principu, kam jāpadara
procedūras mazāk sarežģītas:

- caurredzamība,
- saskaņotība un drošums,
- izvairīšanās no liekas dokumentu tulkošanas un to autentiskuma pārbaudes,
- īpaši pasākumi bēgļu kvalifikāciju atzīšanā.

Rekomendācijas aicina diplomatzinējus

aplūkot būtiskās atšķirības, paturot prātā
kādam mērķim atzīšana tiek pieprasīta

Dažādu aspektu relatīvais nozīmīgums mainās
atkarībā no tā, vai pretendents vēlas atzīšanu
darba tirgum, vai arī

tālākām studijām (un kādam tālāko studiju veidam)

Ko darīt, ja izrādās, ka atšķirības ir būtiskas?

**Rekomendācijas aicina meklēt iespējas
alternatīvai vai daļējai atzīšanai:**

- ārvalstu kvalifikāciju atzīst par salīdzināmu, taču ne ar to kvalifikāciju, kuru norādījis pretendents;
- atzīst daļu studiju;
- atzīst pilnībā vai daļēji, bet ar nosacījumu, ka pretendents papildus nokārto eksāmenu(s) vai sagatavotības pārbaudījumus;
- pilnu vai daļēju atzīšanu pēc tam, kad pretendents izgājis pārbaudes laiku, iespējams, formulējot tam konkrētus nosacījumus.

RKP papildina konvenciju:

- pielieto konvencijas principus arī atzīšanā darba tirgum (nereglamentētās profesijās);
- paplašina konvencijas darbības jomu arī uz transnacionālo izglītību ;
- pārvirza uzsvaru no programmām, to satura un ilguma uz studiju rezultātiem un kompetencēm,